

Na osnovu čl. 16. i 61. stav (2) Zakona o upravi ("Službeni glasnik BiH", br. 32/02, 102/09 i 72/17) i člana 14. stav (1) Zakona o zrakoplovstvu Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 39/09 i 25/18), generalni direktor Direkcije za civilno zrakoplovstvo Bosne i Hercegovine donosi

PRAVILNIK
O ORGANIZACIJI I KORIŠTENJU ZRAČNOG
PROSTORA U JEDINSTVENOM EVROPSKOM NEBU

POGLAVLJE I. OPŠTE ODREDBE

Član 1.

(Područje primjene i cilj)

- (1) U skladu sa predmetom i ciljem Pravilnika o uspostavljanju okvira za stvaranje Jedinstvenog evropskog neba ("Službeni glasnik BiH", broj 40/20) ovaj pravilnik se odnosi na organizaciju i korištenje zračnog prostora u Jedinstvenom evropskom nebu.
- (2) Cilj ovog pravilnika je da podrži koncept postepenog integriranja operativnog zračnog prostora u kontekstu zajedničke prometne politike i da uspostavi zajedničke postupke za projektovanje, planiranje i upravljanje zračnim prostorom kojim se osigurava efikasno i sigurno upravljanje zračnim prometom.
- (3) Korištenje zračnog prostora podržava rad pružatelja usluga u zračnoj plovidbi, kao skladne i dosljedne cjeline u skladu sa Pravilnikom o pružanju usluga u zračnoj plovidbi u Jedinstvenom evropskom nebu ("Službeni glasnik BiH", broj 84/23).
- (4) Ovaj pravilnik se primjenjuje na zračni prostor u okviru oblasti informiranja u letu FIR Sarajevo (Flight Information region - FIR) unutar kojeg je Bosna i Hercegovina nadležna za pružanje usluga u zračnom prometu, a u skladu sa Pravilnikom o pružanju usluga u zračnoj plovidbi u Jedinstvenom evropskom nebu ("Službeni glasnik BiH", broj 84/23).
- (5) Oblast informiranja u letu FIR Sarajevo može se prostirati i izvan zračnog prostora Bosne i Hercegovine do granica utvrđenih međunarodnim sporazumima.
- (6) Oblast informiranja u letu, koja je obuhvaćena zračnim prostorom na koji se ovaj pravilnik primjenjuje, objavljuje se u Zborniku zrakoplovnih informacija - AIP (Aeronautical Information Publication - AIP) Bosne i Hercegovine.
- (7) Ovim pravilnikom preuzimaju se odredbe Uredbe (EZ) br. 551/2004 Evropskog parlamenta i Vijeća od 10. marta 2004. godine o organizaciji i korištenju zračnog prostora u Jedinstvenom evropskom nebu i odredbe Uredbe (EZ) br. 1070/2009 Evropskog parlamenta i Vijeća od 21. oktobra 2009. godine o izmjeni uredbi (EZ) br. 549/2004, (EZ) br. 550/2004, (EZ) br. 551/2004 i (EZ) br. 552/2004 kako bi se unaprijedila efikasnost i održivosti evropskog zrakoplovnog sistema.
- (8) Navođenje odredaba uredbi iz stava (7) ovog člana vrši se isključivo u svrhu praćenja i informiranja o preuzimanju pravne tekovine Evropske unije u zakonodavstvo Bosne i Hercegovine.

POGLAVLJE II. ORGANIZACIJA ZRAČNOG
PROSTORA

Član 2.

(Gornja oblast informiranja u letu)

- (1) U skladu sa predmetom i ciljem Pravilnika o uspostavljanju okvira za stvaranje Jedinstvenog evropskog neba ("Službeni glasnik BiH", broj 40/20), Bosna i Hercegovina teži uspostavljanju jedinstvene Evropske gornje oblasti informiranja u letu – EUIR (European Upper Flight Information Region –

- EUIR), a na osnovu aranžmana za stvaranje Jedinštenog evropskog neba.
- (2) U skladu sa članom 6. Pravilnika o pružanju usluga u zračnoj plovidbi u Jedinštenom evropskom nebu ("Službeni glasnik BiH", broj 84/23) uspostavljanje EUIR ne utiče na pravo nadležnih organa i institucija Bosne i Hercegovine da odrede pružatelje usluga u zračnom prometu za zračni prostor pod nadležnošću Bosne i Hercegovine.
 - (3) Bosna i Hercegovina zadržava svoje odgovornosti u odnosu na Međunarodnu organizaciju civilnog zrakoplovstva (u daljem tekstu: ICAO) u okviru geografskih granica gornjih oblasti informiranja u letu - UIR (Upper Flight Information Region - UIR) i oblasti informiranja u letu (FIR) koje joj je ICAO povjerio na dan stupanja na snagu ovog pravilnika.

Član 3.

(Zrakoplovne informacije u elektronskom obliku)

Pravilnikom o utvrđivanju opštih i posebnih zahtjeva za pružatelje usluga upravljanja zračnim prometom, usluga u zračnoj plovidbi i drugih mrežnih funkcija za upravljanje zračnim prometom ("Službeni glasnik BiH", broj 10/23) utvrđeni su procesi, odgovornosti i način objavljivanja zrakoplovnih informacija.

Član 4.

(Pravila letenja i klasifikacija zračnog prostora)

Naredbom o uspostavljanju zajedničkih pravila letenja i operativnih odredaba u vezi sa uslugama i postupcima u zračnoj plovidbi ("Službeni glasnik BiH", broj 58/23) uspostavljaju se:

- a) zajednička pravila zračnog prometa i operativne odredbe iz oblasti pravila letenja koje se zasnivaju na ICAO standardima i preporučenoj praksi,
- b) usklađena primjena ICAO klasifikacije zračnog prostora uz odgovarajuća prilagođavanja, kako bi se osiguralo nesmetano pružanje sigurnih i efikasnih usluga u zračnom prometu u okviru Jedinštenog evropskog neba.

Član 5.

(Upravljanje mrežom i projektovanje mreže)

- (1) Funkcije upravljanja mrežom zračnog prometa (Air Traffic Management – ATM network functions) omogućavaju optimalno korištenje zračnog prostora i osiguravaju da korisnici zračnog prostora mogu da koriste putanje po svom izboru, uz maksimalno omogućen pristup zračnom prostoru i uslugama u zračnoj plovidbi.
- (2) Funkcije upravljanja iz stava (1) ovog člana usmjerene su na podršku inicijativama, kako na nivou Bosne i Hercegovine, tako i na nivou funkcionalnih blokova zračnog prostora, i provode se na način kojim se poštuje načelo odvajanja regulatornih od operativnih zadataka.
- (3) Postizanje ciljeva iz st. (1) i (2) ovog člana utvrđeno je Pravilnikom o utvrđivanju opštih i posebnih zahtjeva za pružatelje usluga upravljanja zračnim prometom, usluga u zračnoj plovidbi i drugih mrežnih funkcija za upravljanje zračnim prometom ("Službeni glasnik BiH", broj 10/23).
- (4) Aspekti projektovanja zračnog prostora, osim onih koji su obuhvaćeni pravilnikom iz stava (3) ovog člana, rješavaju se na nivou Bosne i Hercegovine ili na nivou funkcionalnih blokova zračnog prostora. Ovaj proces projektovanja uzima u obzir zahtjeve i složenost prometa, sigurnost zračne plovidbe, zaštitu životne sredine, civilno-vojnu saradnju i uključuje puno konsultovanje odgovarajućih korisnika zračnog prostora ili odgovarajućih grupa koje predstavljaju korisnike zračnog prostora i vojne organe.
- (5) Zahtjevi za upravljanje protokom zračnog prometa utvrđeni su Pravilnikom o upravljanju protokom zračnog prometa ("Službeni glasnik BiH", broj 20/19).

- (6) Bosna i Hercegovina može povjeriti Evropskoj organizaciji za sigurnost zračne plovidbe (u daljem tekstu: EUROCONTROL) ili drugom nepristrasnom i kompetentnom tijelu upravljanje protokom zračnog prometa, uz odgovarajuće aranžmane o nadzoru u skladu sa Pravilnikom o utvrđivanju opštih i posebnih zahtjeva za pružatelje usluga upravljanja zračnim prometom, usluga u zračnoj plovidbi i drugih mrežnih funkcija za upravljanje zračnim prometom ("Službeni glasnik BiH", broj 10/23).

POGLAVLJE III. FLEKSIBILNO KORIŠTENJE ZRAČNOG PROSTORA U OKVIRU JEDINSTVENOG EVROPSKOG NEBA

Član 6.

(Fleksibilno korištenje zračnog prostora)

Uzimajući u obzir organizaciju vojnih aspekata koji su u nadležnosti Bosne i Hercegovine, nadležni organi i institucije Bosne i Hercegovine osiguravaju dosljednu primjenu koncepta fleksibilnog korištenja zračnog prostora u okviru Jedinštenog evropskog neba na način kako je opisao ICAO i izradio EUROCONTROL da bi se olakšalo upravljanje zračnim prostorom i zračnim prometom u kontekstu zajedničke politike prometa.

Član 7.

(Privremeno suspendiranje)

U slučajevima kada primjena člana 6. ovog pravilnika nije moguća zbog značajnih operativnih poteškoća, nadležni organi i institucije Bosne i Hercegovine mogu privremeno suspendirati primjenu koncepta fleksibilnog korištenja zračnog prostora u okviru Jedinštenog evropskog neba, pod uvjetom da o tome, bez odlaganja, obavijeste Agenciju Evropske unije za sigurnost zračne plovidbe (u daljem tekstu: EASA) i druge države koje primjenjuju EASA propise.

POGLAVLJE IV. ZAVRŠNE ODREDBE

Član 8.

(Neprimjenjive odredbe)

- (1) Neprimjenjive odredbe Uredbe (EZ) br. 551/2004 Evropskog parlamenta i Vijeća od 10. marta 2004. godine o organizaciji i korištenju zračnog prostora u Jedinštenom evropskom nebu i odredbe Uredbe (EZ) br. 1070/2009 Evropskog parlamenta i Vijeća od 21. oktobra 2009. godine o izmjeni uredbi (EZ) br. 549/2004, (EZ) br. 550/2004, (EZ) br. 551/2004 i (EZ) br. 552/2004 kako bi se unaprijedila efikasnost i održivosti evropskog zrakoplovnog sistema navedene su u Aneksu ovog pravilnika.
- (2) Odredbe iz stava (1) ovog člana primjenjuju se nakon završetka prvog prijelaznog perioda dok Bosna i Hercegovina ne ispuni sve uvjete određene u članu 2. stav (1) Protokola II ECAA sporazuma.

Član 9.

(Prestanak važenja)

Stupanjem na snagu ovog pravilnika prestaje da važi Pravilnik o organizaciji i korištenju zračnog prostora u Jedinštenom evropskom nebu ("Službeni glasnik BiH", broj 45/10).

Član 10.

(Stupanje na snagu)

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku BiH".

Broj 1-3-02-2-892-7/23
18. decembra 2023. godine
Banja Luka

Generalni direktor
Čedomir Šušnjar, s. r.

ANEKS NEPRIMJENJIVE ODREDBE

Član 3a

Zrakoplovne informacije u elektronskom obliku

1. Ne utičući na pravo država članica da objavljuju zrakoplovne informacije, kao i na način njihovog objavljivanja, Komisija, radeći u saradnji sa EUROCONTROL-om, osigurava dostupnost zrakoplovnih informacija visokog kvaliteta u elektronskom formatu, njihovo prikazivanje na usaglašen način tako da zadovoljavaju zahtjeve svih bitnih korisnika u pogledu kvaliteta i ažurnosti podataka.
2. U svrhe stava 1, Komisija:
 - (a) osigurava razvoj infrastrukture zrakoplovnog informiranja na nivou Zajednice u vidu elektronskog integriranog brifing portala sa neograničenim pristupom zainteresiranim stranama. Navedena infrastruktura treba da osigura pristup podacima i ažuriranje podataka kao što su, između ostalog, zrakoplovne informacije, informacije iz aerodromskih biroa (ARO), meteorološke informacije i informacije o upravljanju protokom prometa;
 - (b) podržava modernizaciju i usklađivanje pružanja zrakoplovnih informacija u najširem smislu, u uskoj saradnji sa EUROCONTROL-om i ICAO-om.
3. Komisija usvaja detaljna pravila za provođenje ovog člana, u skladu sa regulatornim postupkom navedenim u članu 5(3) Okvirne uredbe.

Član 6.

Upravljanje mrežom i projektovanje mreže

3. Komisija može proširiti listu funkcija iz stava 2. ovog člana nakon odgovarajućih konsultacija sa zainteresiranim stranama iz oblasti zrakoplovstva. Ove mjere, namijenjene izmjeni nesusštinskih elemenata ove uredbe putem dopune iste, usvajaju se u skladu sa regulatornim postupkom navedenim u članu 5(4) Okvirne uredbe.
4. Detaljna pravila za provođenje mjera navedenih u ovom članu, osim onih navedenih u st. 6. do 9, usvajaju se u skladu sa regulatornim postupkom navedenim u članu 5(3) Okvirne uredbe. Ova pravila za provođenje naročito obuhvataju:
 - (a) koordinaciju i harmonizaciju procesa i postupaka kako bi se unaprijedila efikasnost upravljanja zrakoplovnim frekvencijama uključujući razvoj načela i kriterija;
 - (b) centraliziranu koordinaciju sa ciljem blagovremenog uočavanja problema i rješavanja zahtjeva za frekvencijama u obimu dodijeljenom evropskom opštem zračnom prometu kako bi se osigurala podrška projektovanju i korištenju evropske zrakoplovne mreže;
 - (c) dodatne funkcije upravljanja mrežom definirane u ATM Glavnom planu;
 - (d) detaljne aranžmane za zajedničko donošenje odluka država članica, pružatelja usluga u zračnoj plovidbi i funkcija upravljanja mrežom zračnog prometa vezanih za poslove navedene u stavu 2. ovog člana;
 - (e) aranžmane za konsultovanje bitnih zainteresiranih strana u procesu donošenja odluka, kako na nacionalnom, tako i na evropskom nivou; i
 - (f) u okviru radio spektra za opšti zračni promet, koji je dodijelila Međunarodna unija za telekomunikacije (International Telecommunication Union), podjelu zaduženja i odgovornosti između funkcije upravljanja mrežom zračnog prometa i nacionalnih rukovoditelja frekvencija, osiguravajući da nacionalne funkcije upravljanja frekvencijama nastave da obavljaju one poslove u vezi sa frekvencijama koji nemaju uticaja na

mrežu. U slučajevima koji imaju uticaja na mrežu, nacionalni rukovoditelji frekvencija saraduju sa odgovornima za funkciju upravljanja mrežom zračnog prometa, kako bi se optimiziralo korištenje frekvencija.

Član 7.

Fleksibilno korištenje zračnog prostora

2. Države članice, u kontekstu zajedničke prometne politike, redovno dostavljaju Komisiji godišnje izvještaje o primjeni koncepta fleksibilnog korištenja zračnog prostora u zračnom prostoru koji je u njihovoj nadležnosti.
3. Kada, nakon podnošenja izvještaja od strane država članica, postane neophodno osnaživanje i usaglašavanje primjene koncepta fleksibilnog korištenja zračnog prostora u okviru Jedinstvenog evropskog neba, usvajaju se pravila za provođenje u kontekstu zajedničke prometne politike, u skladu sa postupkom navedenim u članu 8. Okvirne uredbe.

Član 8.

Privremeno suspendiranje

2. Nakon uvođenja privremenog suspendiranja, može se izvršiti prilagođavanje pravila za provođenje usvojenih shodno članu 7(3) ove uredbe za zračni prostor u nadležnosti države(a) članice(a) koja je u pitanju, u skladu sa postupkom navedenim u članu 8. Okvirne uredbe.

Član 10.

Provjera

1. U kontekstu periodične provjere iz člana 12(2) Okvirne uredbe, Komisija mora da završi studiju o uvjetima buduće primjene koncepta koji su navedeni u čl. 3, 5. i 6. na donji zračni prostor.